

Győri Ítéltábla mint másodfokú bíróság
Bf.I.50/2024/19.

A Győri Ítéltábla mint másodfokú bíróság Győrött, a 2024. október 9. napján megtartott nyilvános fellebbezési tárgyalás alapján meghozta és kihirdette a következő

ítéletet:

Az emberkereskedelem és kényszermunka büntette és más bűncselekmények miatt Terhelt1 ellen indult büntető ügyben a Székesfehérvári Törvényszék 2024. február 23. napján kihirdetett 22.B.43/2022/164. számú ítéletét megváltoztatja.

A vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés büntetés tartamát 9 (kilenc) évre enyhíti.

A vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés büntetés tartamába beszámítani rendeli az elsőfokú ítélet kihirdetésétől a mai napig letartóztatásban töltött időt.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

I n d o k o l á s :

[1] A Székesfehérvári Törvényszék 2024. február 23. napján kihirdetett 22.B.43/2022/164. számú ítéletében bűnösnek mondta ki Terhelt1 vádlottat 1 rb emberkereskedelem és kényszermunka büntetében [Btk. 192. § (2) bekezdés a) pont I. és IV. fordulat és b) pont, (5) bekezdés 1. tétel b)és d) pont], 4 rb személyi szabadság megsértése büntetében [Btk. 194. § (1) bekezdés és (2) bekezdés b) pont] 1 rb folytatólagosan elkövetett információs rendszer felhasználásával elkövetett csalás büntetében [Btk. 375. § (5) bekezdés, (2) bekezdés b) pont] és 1 rb folytatólagosan elkövetett információs rendszer felhasználásával elkövetett csalás büntetében [Btk. 375. § (5) bekezdés, (1) bekezdés].

[2] Ezért a bíróság halmazati büntetésül 11 év fegyházban végrehajtandó szabadságvesztés büntetésre és 10 évi közügyektől eltiltásra ítélte, valamint a vádlottal szemben 725.310,-Ft erejéig vagyonekobzást rendelt el. Rendelkezett a vádlott által előzetes fogvatartásban töltött idő szabadságvesztés büntetésbe történő beszámításáról, felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtásának elrendeléséről, a bűnjelekről, kártérítés és eljárási illeték megfizetésére kötelezésről és a bűnügyi költség viseléséről.

[3] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az ügyész megalapozatlanság miatt, a minősítés megváltoztatása és súlyosbítás érdekében, a vádlott és védője elsődlegesen felmentés, másodlagosan enyhítés érdekében jelentett be fellebbezést.

[4] A vádlott védője a fellebbezése írásbeli indokolásában elsődlegesen védence felmentését, másodlagosan a kiszabott büntetés enyhítését indítványozta. Bizonyítási

indítványt terjesztett elő a sértettek ismételt meghallgatására vonatkozóan, illetve sértett5, tanú12 és sértett3 sértettek Fejér Vármegyei Rendőrfőkapitányságon tett vallomásairól készített videofelvételek eljárás anyagává tételét, és a vallomásaik bizonyítékok köréből történő kirekesztését kérte. Hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság nem vizsgálta, hogy a sértettek kiszolgáltatott helyzetben voltak-e, megalapozatlannak találta a megtévesztésre hivatkozást a lakhatás, a napi ellátás megfelelőségével, és a munkabér ígéretével kapcsolatban. Iratellenesnek találta a sértettek fizikai bántalmazását és fenyegetését a munkavégzéssel kapcsolatban, nem találta bizonyítottnak a személyi szabadság megsértése büntetést megalapozóan azt a tényt, hogy a sértettek nem hagyhatták el a vádlotti ingatlant. Részletesen kifejtette, hogy azért tartja szükségesnek sértett3, tanú12 és sértett5 tanúk vallomását a bizonyítékok köréből kirekeszteni, mert a tanúk úgy tették meg vallomásaikat, hogy nem voltak tisztában a tanúfigyelmeztetések teljes körével és arra nem is nyilatkozhattak.

[5] A védelem az ügyészi fellebbezésre észrevételezte, hogy a szakértői véleményben foglaltak kellően részletesek, indokoltak, a szakértői vélemény követhetően tartalmazza és fejt ki az okozati összefüggés hiányával kapcsolatos megállapításokat. Érvelt amellet, hogy a súlyosabb minősítés, hosszabb tartamú szabadságvesztés és az általános szabályok szerinti pénzbüntetés alkalmazásának feltételei nem állnak fenn.

[6] A vádlott a másodfokú eljárásban írt észrevételében sértett7 sértett vonatkozásában egészítette ki korábbi nyilatkozatait és érvelt amellet, hogy álláspontja szerint miért nem állapítható meg vele kapcsolatban és a többi sértett vonatkozásában sem a terhére rótt bűncselekmény.

[7] A Győri Fellebbviteli Főügyészség BF.269/2022/8-I. szám alatti átíratában az ügyészi fellebbezést a megalapozatlanságra való hivatkozás kivételével fenntartotta, a vádlott és védője elsődlegesen felmentés, másodlagosan enyhítés érdekében bejelentett fellebbezését alaptalannak tartotta. Utalt arra, hogy a felülbírálat a Be. 590. § (1) és (2) bekezdése alapján teljes körű. A tényállást túlnyomórészt megalapozottnak találta, szükségesnek látta pontosítani azonban akként, hogy sértett7 1952-ben született, sértett3 sértett egy alkalommal elhagyta a gazdaságot, de oda a vádlott visszavitte.

[8] Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság az eljárási szabályok betartása mellett, a szükséges részletességgel folytatta le a bizonyítási eljárást. A védelem több tanú vallomásának a kirekesztésére, továbbá minden sértett meghallgatására irányuló - a törvényszék által elutasított, ismételten előterjesztett bizonyítási indítványára reagálva hangsúlyozta, hogy a nyomozó hatóság által különösen védett tanúnak minősített sértett3, tanú12 és sértett5 kihallgatásakor az írásos jegyzőkönyv felvételével egyidejűleg kép- és hangfelvétel is készült, melyen minden olyan tanúzási figyelmeztetés és az erre adott válasz rögzítésre került, amely elmaradása a bizonyítékként való értékelést zárná ki. Rámutatott, hogy a felvett bizonyítás anyagának megfelelő, iratellenes megállapítástól, logikai hibától mentes részletességgel történő értékelése és elemzése mellett a törvényszék rámutatott az ellentmondásokra, az egyes vallomásoknak az eljárás különböző szakaszaiban megmutatkozó változásaira. Álláspontja szerint az ellentmondások feloldása, a vallomások változásának, egymáshoz való viszonyának elemzése zárt logikai láncot alkotva csak az ítéletben rögzített elkövetői magatartás megállapítására volt alkalmas.

[9] A vádlott bűnösségére vont következtetést helytállónak, a cselekmény minősítését nagyrészt törvényes találta, e körben amellet érvelt, hogy sértett⁷ sértett sérelmére elkövetett (legsúlyosabb) részcselekmény – mely esetében különösen súlyos hátrányt eredményezett - alapján a törvényi egységet képező bűncselekmény helyes minősítése a Btk. 192. § (2) bekezdés a) pont I. fordulatába ütköző és a (6) bekezdés b) pont II. fordulata szerint minősülő különösen súlyos hátrányt okozva elkövetett emberkereskedelem és kényszermunka büntette.

[10] Hivatkozott arra, hogy a minősítés megváltozása a büntetési tételkeret emelkedését vonja maga után, melynek felső határa 15 év helyett 25 év, az irányadó középérték 15 év. Utalt arra, hogy a bíróság által az enyhítés irányába hatóként megjelölt eljárás hatálya alatt állás ideje az eljárás időszerűsége miatt nem bír nyomatékkal, ugyanakkor a vádlott terhére rótt bűncselekmény társadalomra veszélyessége körében értékelendő, hogy több sértett sérelmére sanyargatással követte el a vádlott a terhére rótt bűncselekményt. Álláspontja szerint a szabadságvesztés tartamának jelentős mértékű emelését indokolja a büntetési tételkeret változása miatt az irányadó középérték emelkedésén túl a bűnösségi körülmények kiegészítése és megfelelő súllyal való értékelése. A törvényszéknek a pénzbüntetés mellőzésével összefüggő indokolásával egyetértett, az ügyészi fellebbezést e körben nem tartotta fenn, míg a bíróság egyéb, az egyszerűsített felülvizsgálat körébe tartozó rendelkezéseit helytállónak találta.

[11] Indítványozta, hogy a másodfokú bíróság a tényállás kiegészítését követően a vádlott cselekményét 1 rb, a Btk. 192. § (2) bekezdés a) pont I. fordulatába ütköző és a (6) bekezdés b) pont II. fordulata szerint minősülő különösen súlyos hátrányt okozva elkövetett emberkereskedelem és kényszermunka büntetnének minősítse; a kiszabott szabadságvesztést jelentősen súlyosítsa; egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét hagyja helyben.

[12] Az ítéltábla az ügyben a Be. 600. § (1) bekezdés b) pont alapján tárgyalás tartott, mert bizonyítás felvételét tartotta szükségesnek a körben, hogy mire terjedt ki a tanú¹², sértett³ és sértett⁵ tanúk nyomozó hatóság előtt történő tanúkenti kihallgatását megelőző figyelmeztetés. A bizonyítás felvételére azért volt szükség, mert a védelem hivatkozott arra, hogy a fenti tanúk nem a Be. rendelkezéseinek megfelelően kerültek kioktatásra a hamis tanúzás törvényi következményeire, ezért e tanúk vallomásainak a bizonyítékok köréből történő kirekesztését kérte. Az elsőfokú bíróság csak sértett³ tanúnak a kihallgatásáról felvett kép és hangfelvételt tette a tárgyalás anyagává, annak eredményét azonban e körben nem rögzítette, ezért a másodfokú bíróság a tárgyalás anyagává tette mindhárom tanúnak a kihallgatásáról készült kép- és hangfelvétel figyelmeztetéseket tartalmazó részét.

[13] A bizonyítási eljárás befejezését követően a fellebbviteli főügyészség képviselője perbeszédében fenntartotta az átiratban írtakat. A lefolytatott bizonyítást illetően hivatkozott arra, milyen objektív akadálya volt a sértettek ismételt kihallgatására előterjesztett bizonyítási indítványoknak, illetve mely adatok alapján látja megalapozottnak a vádlott sértetteket megtevéstől magatartását, a sértettek kiszolgáltatott helyzetét, a vádlotti fenyegetést, erőszakot ezen keresztül a kizsákmányolásukat, a haszonszerzést. Külön elemezte sértett⁷ sértett kapcsán az elkövetési magatartást és rámutatott, miért állapítható meg a különösen hátrányos helyzete. E sértett sérelmére elkövetett cselekmény kapcsán kérte a tényállás kiegészítését és a minősítés megváltoztatását az átiratban írtakkal egyezően. Ugyancsak az átiratban írtakkal egyezően indítványozta hosszabb tartamú szabadságvesztés kiszabását.

[14] Terhelt1 vádlott védője fenntartotta a fellebbezésének írásbeli indokolásában írtakat, a másodfokon felvett bizonyítás eredményeképpen azt azzal egészítette ki, hogy hangsúlyozta, a hamis tanúzás törvényi következményeire történt figyelmeztetés elmaradása miatt, sértett3 tanú vonatkozásában a tanú elmeállapotával kapcsolatos kételyei miatt is szükséges tanú12, sértett3 és sértett5 vallomásának kirekesztése a bizonyítékok közül.

sértett1 tanú vallomását illetően arra hívta fel a figyelmet, hogy a tanú vallomása egyre részletesebb lett a kihallgatásai alkalmával. A sértettek kiszolgáltatott helyzetének fennállását cáfoló körülményeket felsorakoztatva érvelt a sértettek választási lehetőségének fennállta mellett. Bizonyítási indítványait fenntartotta és végindítványában a súlyosabb minősítés megállapítására és a hosszabb tartamú szabadságvesztés kiszabására irányuló ügyészi indítvány elutasítását, elsődlegesen védenccé felmentését, másodlagosan a büntetés enyhítését indítványozta.

[15] A vádlott az utolsó jogán tett nyilatkozatában felmentését kérte és hangsúlyozta, hogy az Abai benyújtó2on folyt eljárás eredményeképpen kétszer megszüntették ellene a büntetőeljárást.

[16] Az ítéltábla a fellebbezések irányára tekintettel az elsőfokú ítéletet az azt megelőző bírósági eljárással együtt a Be. 590. § (1) és (2) bekezdése alapján teljeskörűen felülbírált, vizsgálva az ítélet megalapozottságát, az ítéletnek a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére, a büntetés kiszabására, intézkedés alkalmazására vonatkozó rendelkezéseit, valamint az indokolás helyességét és az eljárási szabályok megtartását is.

[17] Az eljárása során a törvényszék abszolút eljárási szabálysértést nem követett el, olyan - az eljárás lefolytatására, illetőleg a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére, illetőleg a büntetés kiszabására lényegesen kiható, a vádemelés után a bizonyítás törvényességét, az eljárásban részt vevő személyek törvényes jogainak gyakorlását sértő, vagy korlátozó - eljárási szabályszegést, amely másodfokon akadálya lett volna az érdemi felülbírálatnak, vagy amely az elsőfokú ítéletet eljárási szempontból felülbírálatra alkalmatlanná tenné, az ítéltábla a törvényszék eljárásában ugyancsak nem észlelt.

[18] A törvényszék a vádbeli cselekmény kapcsán törvényes, alapos, mindenre kiterjedő bizonyítást folytatott le, melynek során kihallgatta a vádlottat, kihallgatta sértett1 sértettet, ismertette tanú12, sértett6, sértett4, sértett3, sértett5 és sértett7 sértettek nyomozati vallomásait, tanúbizonyítást folytatott le nem csak a közvetlen cselekmény, de a vádlott életkörülményei, családi vállalkozása vonatkozásában is, ismertette sértett3 sértett és a vádlott vonatkozásában készült igazságügyi pszichológus szakértői véleményeket, valamint sértett7 sértett vonatkozásában készült igazságügyi orvosszakértői véleményt, és a sértett orvosi iratait, ismertette továbbá a releváns okirati bizonyítékokat, a pénzintézetek és nyugdíjfolyósító által közölt adatokat, így valamennyi bizonyítékot a tárgyalás anyagává tett, a vádlott és a védelem a bizonyítás anyagát megismerhették, azzal kapcsolatos álláspontjukat kifejezhették, védekezésüket előterjeszthették. A törvényszék a tisztességes eljárás feltételeit biztosította, a vádlott és védője szabadon élhettek kérdezési, észrevételezési, indítványtételi jogukkal.

[19] Az ítéltábla által felvett bizonyítás eredményeképpen az alábbiakat állapította meg. A nyomozó hatóság a sértetteket a Be. 81.§ (1) bekezdés és (2) bekezdés a), b) és c) pontjára

tekintettel különleges bánásmódot igénylő személynek tekintve folytatta az egyes eljárási cselekményeket. A védelem által hivatkozott három sértett tanúkénti meghallgatásakor a Be. 85. § (1) bekezdés j) pontja alapján a különleges bánásmódot igénylő személyek tanúzási kötelezettsége teljesítését kép-és hangfelvétel készítésével segítette elő a nyomozó hatóság. A kihallgatást fogantatosító nyomozó, miután közölte a tanúkkal, hogy milyen ügyben hallgatja ki őket, az értelmi szintjüknek megfelelően, érthetően, ám nem pontosan a Be. 176. § (1) bekezdés a)-d) pontjában írtak közlésével figyelmeztette őket a tanúkénti kihallgatásuk megkezdése előtt. Így valóban elmaradt tanú¹² és sértett⁵ figyelmeztetéséből a tanúvallomás jogosulatlan megtagadásának törvényi következményeire, mindhárom sértett figyelmeztetéséből a hamis tanúzás törvényi következményeire történő Be. 176. § (1) bekezdés c) pontjában írt figyelmeztetés. Mindhárom tanú esetében a többi, a Be. 176. § (1) bekezdésben írt figyelmeztetés megtörtént. Így tisztázásra került, hogy a vallomástételt mely körben tagadhatják meg, figyelmeztetve lettek az igazmondásra, a hamis vád következményeire és arra, hogy a vallomásuk más ügyben is felhasználható. A vallomástétel megtagadása egyik sértett részéről sem merült fel, így a tanúvallomás jogosulatlan megtagadására történő figyelmeztetés elmaradásának relevanciája nincs.

[20] A bizonyítékok értékeléséről szóló Be. 167. § (5) bekezdés szerint nem értékelhető bizonyítékként az olyan bizonyítási eszközből származó tény, amelyet a bíróság, az ügyészség, a nyomozó hatóság, illetve feladatainak ellátása során valamely hatóság bűncselekmény útján, más tiltott módon vagy a résztvevők büntetőeljárási jogainak lényeges sérelmével szerzett meg.

[21] A Be. 167. § a bizonyítás egészére kiterjedő, generális megállapítást tesz, amikor rögzíti, hogy nem értékelhető bizonyítékként az olyan bizonyítási eszközből származó tény, amelyet a bíróság, ügyészség, nyomozó hatóság bűncselekmény útján, más tiltott módon vagy a résztvevők büntetőeljárási jogainak lényeges sérelmével szerzett meg. Az eljárásban résztvevők jogainak lényeges sérelmét idézhetik elő mindazon – az előző kettő kategóriába nem vonható – jogsértések, melyek következtében az érintett személy nem, vagy nem teljeskörűen érvényesítheti jogát, s ez a korlátozás, jogelvonás egyszersmind az adott büntetőeljárás érdemére, főkérdésére is kihatással van.

[22] Az ítéltábla álláspontja szerint az az eljárási hiba, mely abból adódik, hogy a három sértett a hamis tanúzás törvényi következményeire nem, ám az igazmondási kötelezettségre és a hamis vád törvényi következményeire figyelmeztetésre került nem tekinthető olyan mérvűnek, amely a tanúknak így felvett vallomásának, az eljárásból történő feltétlen kirekesztését kell, hogy eredményezze, mivel ez a tanúvallomás, mint bizonyíték hitelességét nem érinti és nem jár a terhelti jogok megsértésével sem, mivel azok védelmét az igazmondási kötelezettségre és a hamis vád törvényi következményeire történő figyelmeztetés biztosítja.

[23] A törvényszék ítéletében a rendelkezésre álló bizonyítékokat iratszerűen mutatta be, egyenként és összességében is megvizsgálta. Részletesen elemezte azokat és azonos szempontok szerint értékelte, az így tett ténymegállapításai a másodfokú bíróság megítélése szerint összhangban állnak a bemutatott bizonyítékokkal. Részletes és alapos indokát adta annak, hogy a tényállást milyen logikai érvek mentén építette fel. A bizonyítékok egy irányba mutattak, melyek cáfolták a vádlotti védekezést és erősítették a sértetti nyilatkozatot. A sértettek egy része a vádlott ingatlanjáról történő távozásuk után egyenesen a rendőrségre

ment, ahol rögzítették feljelentését illetve vallomását, más részük pedig az ingatlanon nem is találkozott (az ott tartózkodásuk idejének időbeli eltolódása miatt nem is találkozhatott) egymással, így összebeszélni, egymás nyilatkozatait megismerni nem volt módjuk. Ennek ellenére a vádlott cselekvőségét, munka és életkörülményeiket illetően lényegileg egyező vallomást tettek. Ezek a vallomások nem támasztották alá a vádlott által felelősségét negligáló, azt csökkenteni igyekvő nyilatkozatait. Helyesen jutott arra a következtetésre a törvényszék, hogy a vádlott vallomására tényállás nem alapítható, védekezése folyamatában pontosan lekövette a bizonyítás addigi anyagát.

[24] Ha végigvizsgáljuk az egyes sértettek időben részben egyező, részben eltérő időszakra vonatkozóan tett vallomását megállapítható, hogy a törvényszék tisztázta annak az okát, miért nem mutattak mindig teljes egyezőséget és jól látható, hogy az elsőfokú bíróság arra is megfelelő logikai levezetés eredményeként jutott, hogy egyes sértettek feljelentései alapján korábban megszüntetett eljárások ellenére miért látta a vádlotti cselekvőséget másképp, illetve a vádlotti védekezés miért nem fogadható el a tényállás alapjául. A mérlegeléssel megállapított tényállás kellően felderített, iratszerű, nem tartalmaz téves ténybeli következtetéseket sem.

[25] A másodfokú bíróság által felvett bizonyítással orvosolt részbeni megalapozatlanság kiküszöbölésével a megállapított tényállás a bizonyítás anyagának megfelelő, a Be. 592. § (1) bekezdés a)-b) és (2) bekezdés a)-d) pontjaiban írt megalapozatlansági hibáktól, hiányosságoktól alapvetően mentes, azt csupán az iratok alapján a Be. 593. § (1) bekezdés a) pontban írtak szerint azzal egészítette ki, hogy:

- sértett6 sértett 2020. szeptember 15. napjától 2020. szeptember 20. napjáig tartózkodott a cím33. szám alatti ingatlanon.
- sértett7 sértett 1952-ben született.
- sértett3 sértett egy alkalommal elhagyta a gazdaságot, de oda a vádlott visszavitte.

[26] Az ítéltábla a Be. 593. § (3) bekezdése szerint kiegészített tényállás alapján bírálta felül az elsőfokú ítéletet, mely tényállás azonos bizonyítékok mellett a fellebbezési eljárásban - a felülmérlegelési tilalom folytán - nem támadható és írható felül, az a másodfokú eljárásban is irányadó volt. Mindezek alapján a felmentésre irányuló fellebbezés eredményre nem vezetett.

[27] A tényállásból helyesen vont következtést az elsőfokú bíróság a vádlott bűnösségére, és a bűncselekmény megnevezése, jogi minősítése is teljesen helytálló.

[28] Az elsőfokú bíróság ítéletében a törvényi tényállási elemekkel párhuzamosan mutatta be az általa megállapított tényeket és azokat alátámasztó adatokat, indokolásában kellő részletességgel kitért a vádlott megtevesztő magatartásának mibenlétére, a sértettek kiszolgáltatott helyzetére, az egyes sértetteknél alkalmazott erőszak, illetve a fenyegetéssel kényszerítés módjára, a sanyargatás, mint minősítő körülmény fennállására. A törvényszék érvelésével a z ítéltábla egyetértett.

[29] Következtes a bírói gyakorlat abban, hogy megvalósítja az emberkereskedelem és kényszermunka büntettét, aki rendszeres előny szerzése céljából a sértetteket úgy bírja rá a munkavégzésre, hogy őket megtéveszti a lakhatási körülményeik, a munkavégzés díjazása és a saját részesedése tekintetében, továbbá kihasználja a rendszeres jövedelem nélkül, hajléktalanként élő, önálló életvezetésre csak igen korlátozott mértékben képes, idősebb korú, tényleges választási lehetőséggel nem rendelkező sértettek kiszolgáltatott helyzetét. A kiszolgáltatott helyzet ismérvei a sértettek a terhelthez költözését megelőzően fennállnak, ha ők idősebb korúak, hajléktalanként, a megélhetésüket biztosító rendszeres jövedelem nélkül, nehéz anyagi és szociális körülmények között éltek. Az ennek ismeretében lévő terhelt a sértettek kiszolgáltatott helyzetét fenntartja, ha odaköltözésük után a sértetteknek a munkavégzés ellenében járó keresménye, a nyugellátása és szociális járandósága felett ő rendelkezik, ő határozza meg, hogy ezekből mikor és mennyit juttat a sértetteknek. Így a sértetteknek valós választási lehetősége nincs, mert a terhelt magatartása megakadályozza őket abban, hogy saját érdekeik szem előtt tartásával hozzák meg a további sorsukat érintő döntéseiket és kiszolgáltatott helyzetükből kitörhessenek.

[30] Az emberkereskedelem sértettjeiként a kiszolgáltatott személyek tartózkodási helyének kijelölése, szabad mozgásuk korlátok közé szorítása vagy ellenőrzése és a kiszolgáltatottságuk miatt szükséges ellátásuk biztosítása mind olyan magatartás, amely az emberkereskedelem véghezvitelét, a kizsákmányolást, illetve annak fenntartását hivatott szolgálni.

[31] Az irányadó tényállásból megállapítható, hogy a terhelt a sértetteket a lakhatási, munkavégzési körülményeik, a munkavégzés díjazása tekintetében is megtévesztette. Ez egyrészt abban nyilvánult meg, hogy a sértetteknek megfelelő lakhatást, élelmet, alkoholt és cigarettát jelentő napi ellátást, illetve volt akinek a minimálbérnek, illetve ezt közelítő összegű munkabért ígért. Ezzel szemben a sértettek elszállásolására az alábbiak szerint az alábbi helyiségekben került sor. A vádlott és családja által használt lakóházhoz tartozott egy 3,5 méter x 2,8 méter, alapterületű, 2 méteres belmagasságú, betonozott padlójú nyári konyha, melynek felszerelését egy kályha, 2 db ágy, egy centrifuga, valamint 2 db szekrény képezte. Ezen helyiség áramellátását egy hosszabbítóval bevezetett csupasz villanykörte jelentette, a helyiség nem rendelkezett ablaknyílással. Ugyancsak a vádlotti ingatlanhoz tartozott, azonban az utcán parkolt egy lakókocsi, mely ablakokkal szintén nem rendelkezett, ajtaja lakattal lezárt, alapterülete 6,3 méter x 2,6 méter, belmagassága 2 m. A lakókocsiban sem áram, sem pedig fűtés nem volt biztosított. Ezen két helység csupán oly módon rendelkezett vízellátással, hogy a vádlotti udvaron lévő csapból lehetett edényben hideg vizet vételezni, továbbá mellékhelység nem állt ezen helyiségekhez rendelkezésre. Az állattartásban dolgoztatott sértettek szabadnapot, jövedelmet munkájukért nem kaptak, reggelire és ebédre zsíros kenyeret, vacsorára meleg ételt kaptak, néhányan cigarettát és alkoholt is. A sértettek tisztálkodási lehetősége az ingatlanon dolgoztatott valamennyi sértetthez hasonlóan korlátozott volt, az udvari csapból vételezett hideg vízzel, ritkább esetben locsolókannában kapott meleg-, vagy a nyári konyhában felmelegített vízzel és a vádlotti család által biztosított mosakodószerszettel egy erre a célra rendszeresített lavórban tudott mosakodni. sértett1, sértett4 sértett iratait valótlan állítással magánál tartotta, tanú12 sértettnek az elveszett okmányai pótlására a sértett többszöri kérése ellenére sem biztosított lehetőséget, sértett3 öregségi nyugellátását 6 hónapon keresztül, míg sértett7 sértett öregségi nyugellátását 2 éven keresztül bankszámlájáról felvette. Néhányukat bántalmazta, illetve bántalmazásukat helyezte kilátásba. E ténymegállapítások alapján kétségtelen, hogy a sértettek a terhelt megtévesztése

nyomán kialakult téves feltevés hatására, illetve egyes lényeges körülmények ismerete nélkül hozták meg a döntésüket a terhelt ajánlatáról.

[32] Az Európai Parlament és a Tanács 2011. április 5-i 2011/36/EU irányelve az emberkereskedelem megelőzéséről és az ellene folytatott küzdelemről, az áldozatok védelméről, valamint a 2002/629/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról (a továbbiakban: irányelv) 2. cikk (2) bekezdése szerint a kiszolgáltatott helyzet olyan helyzet, amelyben az adott személy tényleges vagy elfogadható választási lehetőség hiányában kénytelen alávetni magát az adott visszaélésnek.

[33] A Btk. 192. §-ához fűzött indokolás szerint a kiszolgáltatott helyzet előállhat egy tényező következményeként, de kiválthatja azt több tényező összessége; továbbá a kiszolgáltatott helyzetet előidézheti az elkövető, de az fennállhat tőle függetlenül is. Utóbbi esetben az elkövetői visszaélés a már meglévő kiszolgáltatott helyzet (például hajléktalanság, kilátástalan anyagi helyzet) fenntartásával vagy az abból való kilábalás megakadályozásával valósulhat meg.

[34] A kiszolgáltatott helyzet megléte kialakulásának okától és felróhatóságától független ténykérdés, közömbös, hogy a sértett e kiszolgáltatott állapotát mi idézte elő. Jelentősége kizárólag annak van, hogy az elkövető – felismerve a sértett kiszolgáltatott helyzetét – azt kihasználta-e.

[35] Töretlen a bírói gyakorlat abban is, hogy a hajléktalan, családi és társadalmi kapcsolatokkal, valamint jövedelemmel nem rendelkező, önmagát még csak alapszinten eltartani is korlátozottan képes személy kiszolgáltatott helyzetben van (BH2020. 30.)

[36] Az irányadó tényállás szerint a terhelt eleve azt határozta el, hogy kiszolgáltatott, hajléktalan személyeket bír rá arra, hogy családi háza melléképületébe költözzenek és számára rendszeres haszonszerzést biztosítva munkát végezzenek, emellett az is a célja volt, hogy a munkavégzésükből származó, valamint a sértetteknek folyósított szociális-, továbbá nyugellátást is megszerezze. A kiszolgáltatott helyzet ismérvei valamennyi sértett esetében már a terhelthez költözésüket megelőzően fennálltak. Megállapítható ugyanis, hogy vagy idősebb korúak voltak, hajléktalanként, a megélhetésüket biztosító rendszeres jövedelem nélkül, nehéz anyagi és szociális körülmények között éltek, ily módon önálló életvezetésre csak igen korlátozott mértékben voltak képesek. Ez az élethelyzet kétségtelenül megakadályozta őket abban, hogy a saját érdekeik szem előtt tartásával, annak megfelelően hozzák meg a további sorsukat érintő döntéseiket, hiszen valójában nem volt elfogadható választási lehetőségük. A vádlott - aki célirányosan ilyen személyeket keresett - ezt a kiszolgáltatott helyzetet nyilvánvalóan felismerte és a sértettek odaköltözése után is fenntartotta, ugyanis ezt követően nem sokkal ő rendelkezett a fent említett sértetteknek járó pénzösszegek felett, az ő döntésén múlt, hogy ebből a sértetteknek mikor és milyen összegeket juttat. A terhelt a sértetteknek nem juttatott munkabért, 2 sértett öregségi nyugellátása felett rendelkezett, ezzel egyidejűleg néhányuknál az alkohol és dohányáru iránti igényük kielégítése megakadályozta azt, hogy a sértettek a kiszolgáltatott helyzetükből kitörhessenek.

[37] Osztotta az ítéltábla a törvényszék álláspontját a sértett⁷ sértett vonatkozásában megállapított minősítés tekintetében is, ugyanakkor nem értett egyet annak indokolásával a vádmódosítás és vádhoz kötöttség körében kifejtett okfejtésével. Az indokolás erre vonatkozó részét az ítéltábla mellőzi.

[38] Az ítéltábla álláspontja szerint a fellebbező ügyész és a fellebbviteli főügyésznek a sértett⁷ sértett sérelmére különös súlyos hátrányt eredményező elkövetés körében felhozott indokai megalapozatlanok, ekként a törvényi egységet képező cselekmény súlyosabb minősítésére tett indítványa is.

[39] Tényként állapítható meg, hogy a sértett 2 alkalommal került kórházba a sérelmére elkövetett bűncselekmény elkövetésének ideje alatt leromlott egészségi állapota miatt és az is ténykérdés, hogy a két alkalom közötti időszakban részére fogyasztani javasolt tápszerek nem kerültek kiváltásra. A néhai sértett halálának közvetlen oka légzési-keringési elégtelenség volt, amihez mellhártya- és tüdőgyulladás talaján fellépő vérmérgezés vezetett, kísérőbetegségként alkoholfüggőség került megjelölésre. A sértettnél a kórházi felvételeikor észlelt lesóványodás elégtelen mennyiségű és minőségű étel fogyasztására, a kiszáradás elégtelen mennyiségű folyadékbevitelre, a fejtetvesség a nem megfelelő higiénias körülményekre volt visszavezethető. A veseelégtelenség és a következményes laborértékek, a felsőlégtúti fertőzés (a vérmérgezés a fertőzés és a gyulladás következményének tekinthető) az életkörülményekkel nem hozható kétséget kizáróan okozati összefüggésbe. A nem megfelelő higiénias körülmények, az elégtelen mennyiségű és minőségű étel fogyasztása a sanyargatás fogalmának körébe esik. A rendelkezésre álló bizonyítékok és adatok alapján nem állapítható meg az a többletmagatartás a vádlott részéről, ami sértett⁷ sértett esetében a különösen súlyos hátrány okozásának megállapítására alkalmas lenne, nincs adat arra, hogy a feltárt sértetti állapot a bizonyított vádlotti magatartás hiányában ne következett volna be.

[40] A büntetés kiszabása körében irányadó körülményeket a törvényszék feltárta.

[41] A bíróságnak a törvényben meghatározott keretek között - figyelemmel a büntetési tételkeret irányadó középértékére is - olyan büntetést kell kiszabnia, mely szem előtt tartja a büntetés célját, figyelemmel kell lennie a fokozatosság, és kellő egyéniesítés követelményeire, valamint a társadalomra veszélyesség fokára mind a cselekmény, mind az elkövető tekintetében, az egyéb enyhítő és súlyosító körülményekre és igazodnia kell a cselekmény konkrét tárgyi súlyához.

[42] A vádlott terhére rótt legsúlyosabb bűncselekményt 5 évtől 10 évig terjedő szabadságvesztéssel rendeli büntetni a törvény, a halmazat miatt kiszabható szabadságvesztés tartama 5-15 évig terjedhet, az irányadó középérték 10 év.

[43] A vádlott egyes rész-cselekményeit felfüggesztett szabadságvesztés hatálya alatt követte el, a súlyosabb megítélésű cselekménye többszörösen is minősül, hosszabb időn keresztül elkövetés és nagyszámú halmazat róható a terhére. Ugyanakkor a vádlott 5 kiskorú gyermek eltartásáról gondoskodott letartóztatása előtt, az időmúlás annak tükrében nyomatékosabban értékelendő, hogy a vádlott több mint 3 éve áll a legsúlyosabb személyi szabadságot korlátozó kényszerintézkedés hatálya alatt. A vádlott terhére rótt, a sértettek

sanyargatásával történő elkövetést megalapozó magatartás kategóriáján belül nem súlyos megítélésű.

[44] Mindezekre tekintettel az ítéltábla a cselekmény konkrét tárgyi súlya, a vádlott társadalomra veszélyessége alapján tettarányosnak a középértéket el nem érő, annál egy évvel rövidebb tartamú szabadságvesztés főbüntetés alkalmazását tartotta arányosnak, szükségesnek és egyben elégségesnek a büntetési célok eléréséhez.

[45] Törvényesen és helyesen állapította meg a törvényszék a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időtartamát a törvény által meghatározott legközelebbi időpontban, mely döntés indokolásával is egyetértett az ítéltábla.

[46] Törvényes és helyes a közügyektől eltiltás mellékbüntetés tartamának a törvényszék általi meghatározása is.

[47] Az ítéltábla a Be. 590. § (7) bekezdése alapján vizsgálta az egyszerűsített felülvizsgálat tárgyát képező járulékos kérdésekben hozott rendelkezések helyességét is és megállapította, hogy az ítélet járulékos rendelkezései törvényesek.

[48] Mindezek alapján a Győri Ítéltábla a Székesfehérvári Törvényszék 2024. február 23. napján kihirdetett 22.B.43/2022/164. számú ítéletét a Be. 606. § (1) bekezdés alapján részben megváltoztatta, míg egyebekben a Be. 605. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

[49] Az elsőfokú ítélet kihirdetése óta előzetes fogvatartásban töltött idő beszámítása a szabadságvesztésbe a Btk. 92.§ (1) és (2) bekezdésén alapszik

Győr, 2024. október 9.

Dr. Takácsné dr. Helyes Klára s.k. Szalainé dr. Joánovits Krisztina s.k. Dr. Élő András s.k.

a tanács elnöke előadó bíró bíró

Z á r a d é k :

A Győri Ítéltábla ítélete és ezáltal a Székesfehérvári Törvényszék 2024. február 23. napján kihirdetett 22.B.43/2022/164. számú ítéletének meg nem változtatott része 2024. október 9. napján jogerőre emelkedett.

Győr, 2024. október 9.

Dr. Takácsné dr. Helyes Klára s.k.

a tanács elnöke